

STRUKTURA OBAVEZNOG ŠKOLOVANJA

Obavezno školovanje podrazumeva tri ciklusa:

- **1. ciklus** : od 1. do 4. razreda (đaci uzrasta od 4 do 8 godina)
- **2. ciklus** : od 5. do 8. razreda (đaci uzrasta od 8 do 12 godina)
- **3. ciklus** : od 9. do 11. razreda (đaci uzrasta od 12 do 15 godina).

ROMANSKI KONTEKST

U Romanskoj Švajcarskoj, svi kantonalni parlamenti su ratifikovali **Romansku školsku konvenciju**. Ona, u skladu sa međukantonalnim dogovorom, definiše saradnju u oblasti nastavnih planova, obrazovnih sredstava, strukture školovanja, stručne obuke nastavnica i nastavnika.

>>> nastavak : www.ciip.ch

NACIONALNI I MEĐUKANTONALNI KONTEKST

Većina švajcarskih kantona je usvojila **Međukantonalni sporazum o harmonizaciji obaveznog školovanja** (sporazum HarmoS). Taj dokument precizira da nastavni planovi treba da budu usklađeni sa jezičkom oblašću. Osim toga, on definiše školsku strukturu za svih jedanaest godina obaveznog školovanja i određuje godište za početak školovanja.

>>> nastavak : www.ciip.ch

PERSPEKTIVE

Sprovođenje PER-a podrazumeva upotrebu romanskih obrazovnih sredstava od kojih su izvesna u toku izrade. Lepeza tih sredstava za različite predmete postepeno se obogaćuje prema kalendaru koji je ustanovio CIIP (Međukantonalno veće javnog obrazovanja).

>>> Planiranje romanskih obrazovnih sredstava je dostupno na sajtu www.ciip.ch

PLATFORMA ROMANSKOG NASTAVNOG PLANA

PER je dostupan na internetu i možete ga videti u celovitosti. Ne treba, međutim, zaboraviti da je on, pre svega, sredstvo za rad namenjeno nastavnicama i nastavnicima; to objašnjava upotrebu pojmova tipičnih za prosvetu i za školske predmete. Rečnik stručnih izraza precizira neke od tih pojmova.

Platforma takođe omogućava pristup dopunskim kantonalnim dokumentima.

Za više informacija >>> www.plandetudes.ch

www.erz.be.ch

www.fr.ch/senof

www.ge.ch/primaire
www.ge.ch/co

www.jura.ch/sen

www.ne.ch/se0

www.vs.ch

www.vd.ch/dgeo

Faubourg de l'Hôpital 68
Case postale 556
CH-2002 Neuchâtel

T +41 32 889 69 72
F +41 32 889 69 73
ciip@ne.ch
www.ciip.ch

CONFÉRENCE INTERCANTONALE
DE L'INSTRUCTION PUBLIQUE DE
LA SUISSE ROMANDE ET DU TESSIN

Romanski nastavni plan (Plan d'études romand, PER)

Dokument sa informacijama za roditelje

Od početka školske 2013-2014. godine, svi polaznici obaveznog školovanja u Romanskoj Švajcarskoj uče u skladu sa ciljevima definisanim u PER-u. Ta harmonizacija odgovara članovima ustava koji se odnose na obrazovanje i koji su velikom većinom usvojeni od strane švajcarskog naroda i kantona 21. maja 2006. godine.

Dragi roditelji,

Romanski nastavni plan je u središtu procesa harmonizacije obaveznog školovanja. Posle dugih priprema i konsultacija, usvojen je 27. maja 2010. godine od strane kantonalnih direktora javnog obrazovanja. On tako počiva na većinskom sporazumu. Osim što, pod okriljem Romanske školske konvencije, postaje centralni i zajednički standard ciljeva obrazovanja za sedam frankofonskih ili dvojezičnih kantona Zapadne Švajcarske on nema u sebi ništa revolucionarno, niti uvodi suštinske novine. Uveden postepeno u sve cikluse obrazovanja svih romanskih kantona (do početka školske 2014. godine) on određuje veći deo nastavnog sadržaja za svih jedanaest godina obaveznog školovanja. Nastavnicima je, međutim, u njihovim odeljenjima ostavljena izvesna sloboda izbora nastavnih sredstava kao i pedagoška odgovornost, shodno harmonizaciji željenoj od strane švajcarskog naroda i kantona.

U ovom dokumentu ćete naći osnovne informacije koje će vam pomoći da uopšteno razumete organizaciju PER-a. Ukoliko želite da dobijete više informacija takođe je dostupna detaljnija brošura za svaki ciklus na sajtu www.plandetudes.ch. Kako biste dobili te različite dokumente ili verziju ovog dokumenta na nekom drugom jeziku, obratite se službi za obrazovanje vaše kantonalne administracije. Nadamo se da će ovaj tekst odgovoriti na sve ono što vas sa razlogom zanima.

Latinsko veće obaveznog obrazovanja, maj 2013. godine.

POLITIČKA VOLJA

Međukantonalno veće javnog obrazovanja (CIIP*) usvojilo je 2003. godine Deklaraciju o ciljevima i zadacima javnog školovanja koja predstavlja temelj opšteg plana za obrazovanje učenika.

« Javno školovanje ima u svojoj nadležnosti obezbeđivanje nastave i kulturnog nasleđa za sve učenike. Ono učvršćuje usvajanje saznanja i sticanje kompetencija koje će svakome omogućiti da razvije sopstveni potencijal na najbolji način. »

KRAJNI ZADACI I CILJEVI

- > **Misije prosvete i kulturnog nasleđa (usvajanje saznanja i sticanje kompetencija) >>>**
- > **Misije vaspitanja i prenošenja društvenih vrednosti >>>**
- > **Sticanje i razvoj ukupnih kompetencija i sposobnosti >>>**

Za više informacija >>> www.plandetudes.ch

*CIIP okuplja šefove odseka za obrazovanje u svim romanskim kantonima, kao i u Tičinu. To veće je naročito zaduženo za harmonizaciju programa i izbor školskih udžbenika.

Opšti nacrt obrazovanja

Aktivnosti koje se odvijaju u školi sastavni su deo opšteg nacrt obrazovanja otelotvorenom u Romanskom nastavnom planu (PER). On opisuje obuku koju će svaki učenik slediti tokom obaveznog školovanja.

ROMANSKI NASTAVNI PLAN JE ORGANIZOVAN U TRI KATEGORIJE:

**PREDMETNE
OBLASTI**

**TRANSVERZALNE
SPOSOBNOSTI**

OPŠTE OBRAZOVANJE

Nacrt obrazovanja uzima u obzir ove tri kategorije tokom ukupnog školovanja.

Predmetne oblasti

obuhvataju sve školske predmete koji su zajednički za romanske kantone. Svaka je sačinjena od više međusobno povezanih predmeta.

JEZICI

Znati kako se sporazumevati na svom i na drugim jezicima u savremenom svetu je postalo neizostavno. Tokom celog školovanja, od učenika će se, dakle, tražiti da postepeno razvija sopstvene kompetencije na francuskom, jeziku na kome se odvija nastava, kao i one koje se odnose na sporazumevanje na druga dva jezika, nemačkom i engleskom.

MATEMATIKA I SUŠTINSKE NAUKE

Steći saznanja i razviti naučni duh neophodni su uslovi za razumevanje današnjice. Učenik će shodno tome izučavati osnovne pojmove iz oblasti matematike i nauka, kao i postupke koje treba primeniti za razrešavanje problema i za razumevanje izvesnih događaja.

DRUŠTVENE NAUKE

Shvatiti društvene izazove u njihovoj socijalnoj, kulturnoj, ekonomskoj i političkoj i dimenziji, kao i onoj koja se odnosi na okruženje, deo je kompetencija koje treba da poseduje svaki pojedinac. Učenik, budući građanin i građanka, će produbljivati saznanja iz oblasti geografije, istorije i građanskog ponašanja, što će mu omogućiti da razume društveno uređenje i da učestvuje u njegovom napretku.

UMETNOSTI

Proučavati različite oblike izražavanja (vizuelne, zvučne, ...) i baviti se umetničkim disciplinama stimuliše kreativnost. Uporedo sa tim, učenik će prikupiti obaveštenja u oblasti kulture i razviti načine i tehnike umetničkog izražavanja, što će mu omogućiti da proširi i razvije sopstveni pogled na svet koji ga okružuje.

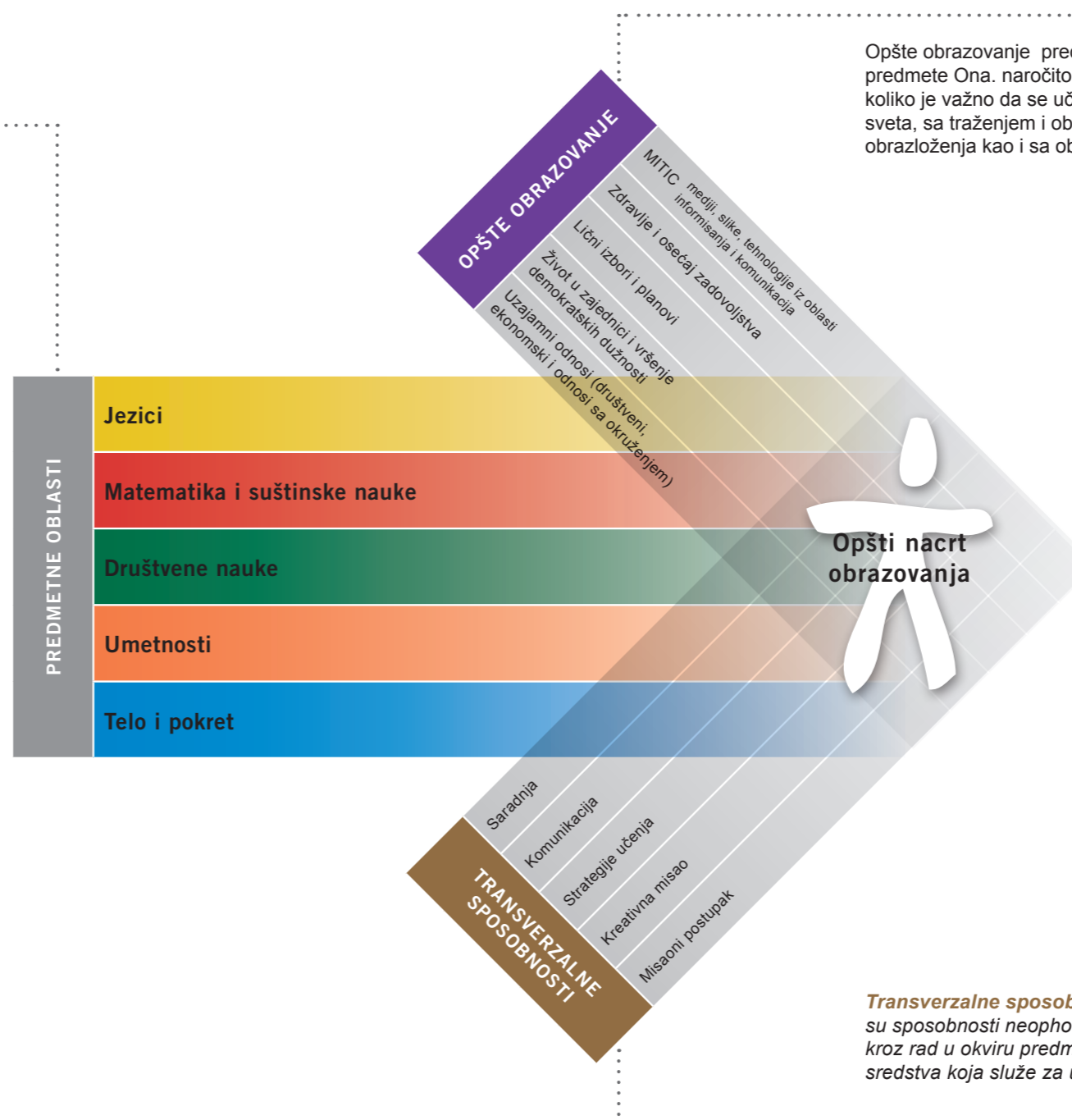
TELO I POKRET

Razvijanje fizičkih i psihičkih sposobnosti putem pokreta, kao i poznavanje načina ishrane, treba da omoguće upoznavanje sopstvenog tela i brige o njemu. Učenik će se baviti sportskim aktivnostima i razvijati umeća koja se tiču zdrave i uravnotežene ishrane.

Opšte obrazovanje

ujedinjava različite tematike koje škola mora da uzme u obzir za svakog učenika.

Opšte obrazovanje precizira sadržaje koji se ne odnose isključivo na školske predmete. Ona, naročito daje uvid u doprinose u oblasti vaspitanja i ističe, na primer, koliko je važno da se učenici, budući građani i građanke, upoznaju sa složenošću sveta, sa traženjem i obradom različitih informacija, sa postupcima za sklapanje obrazloženja kao i sa oblastima prevencije i zdravlja.

Transverzalne sposobnosti

su sposobnosti neophodne za uspešno učenje. Razvijaju se kroz rad u okviru predmeta i za učenika postepeno postaju sredstva koja služe za učenje.

Tokom celog školovanja, učenik će se, pri usvajanju gradiva, koristiti transverzalnim sposobnostima koje su zajedničke za sve predmete i za brojne aktivnosti koje se odvijaju u razredu. Ove veštine ne predstavljaju poseban predmet nastave, ali će ih učenik sticati rešavanjem problema, sporazumevanjem na maternjem ili stranom jeziku, realizacijom umetničkih projekata. One predstavljaju veliki deo saznanja koje bi svaki učenik trebalo da usvoji imajući u vidu njegovo uključivanje u društveni i profesionalni život.